

Η δική μου...

ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ:

**«Μια
πατρίδα-έμβρυο
στα
σπλάχνα μας
και
κάθε πρωί
τη γεννούμε»**

Η φωνή της ορθώθηκε μέσα στους αμπελώνες της Ειρήνης. Ασπάστηκε τον κομμουνισμό, με την ελπίδα ν' αγγίξει τον άνθρωπο, αλλά τον... πέταξε ως «αμαρτωλό παρελθόν». Οι στίχοι της οργανώνουν τις ορατές και αόρατες δυνάμεις των ανθρώπων. Μ' ανοικτό παράθυρο στη μοιρασμένη πατρίδα, αναζητά, στους δρόμους της Νέας Υόρκης, το χαμένο έμβρυο...

κουκίδα στο χάρτη.
τη χάνεις

Περσό.
ΕΣΕΙΣ
Κουνούπι αν καθίσει,
N. Y. φωνη
και 1992

ολογάλανη η θάλασσα.
δε χάνεται.

Ελα που
Μα έλα που δεν τη χάνεις,
εισχωρεί λίγο λίγο
αλμύρα στους πόντους

Κάποτε ανήκα σ' ένα συγκεκριμένο ιδεολογικό και κομματικό χώρο (ΑΚΕΛ Κύπρου). Ενιωθα πως και η δουλειά μου έπρεπε να είναι, αν όχι απόλυτα ταυτισμένη, τουλάχιστον να είναι εμπνευσμένη και δοσμένη σ' αυτό το χώρο».

Λόγια μιας γνωστής συγγραφέα, που το έργο της «έσπασε» τα ελληνικά σύνορα και απλώθηκε σε πολλές χώρες του κόσμου. Τώρα, βρίσκεται στη Νέα Υόρκη. Ομολογεί και αποκαλύπτει στο «Εσείς», το «στρατευμένο παρελθόν» της. Αφηγείται με απλότητα τις εποχές που η Αμερική χαρακτηριζόταν ως «μπαμπούλας» του κόσμου και το κόμμα την τραβούσε από το μανίκι...

«Τώρα, είναι παράξενα τα αισθήματα. Το ν' απελευθερωθείς από κάτι, στο οποίο έδωσες μεγάλο μέρος της ζωής σου και του εαυτού σου, γιατί ξαφνικά είδες ότι διαψεύστηκαν οι ελπίδες και τα όνειρά σου, δεν είναι εύκολη υπόθεση. Βέβαια, όταν δίνεις κάτι, παίρνεις και κάτι», μας λέει, προσθέτοντας:

«Είναι τρομερά οδυνηρό, γιατί δώσαμε τα πιο ωραία μας χρόνια, την πιο δυναμική μας δράση και ξαφνικά ανακαλύψαμε ότι κάτι δεν λειτουργούσε σωστά».

Η Ελλη Παιονίδου, με την αποχώρησή της από το κομμουνιστικό κόμμα ΑΚΕΛ της Κύπρου, βρέθηκε, συμπτωματικά και στη Νέα Υόρκη. «Αισθάνομαι ότι μπήκα σ' ένα άλλο χώρο, σ' ένα άλλο δωμάτιο. Ανακαλύπτω αυτό το χώρο και έχει μεγάλο ενδιαφέρον. Αντικρύζω τη ζωή με φρέσκο μάτι».

Δεν διστάζει, όμως, να τονίσει: «Εφυγα από ένα συγκεκριμένο κόμμα, αλλά στο χώρο της αριστεράς μένω και θα παραμείνω. Δεν μπορώ, ιδεολογικά, να μπω σε άλλο χώρο».

Για τις εμπειρίες της από τη Νέα Υόρκη, σημειώνει: «Βρέθηκα σε μια χώρα που, παραδοσιακά, νόμιζα ότι ήταν η προσωποποίηση της αντίδρασης. Ετσι μας είχαν μάθει να θεωρούμε την Αμερική. Βρέθηκα ελεύθερη να την αντικρύσω μόνη μου. Ήταν ένα ταρακούνημα για μένα. Μπορεί η Αμερική να είναι η χώρα της αδικίας, να βλέπεις άστεγους στους δρόμους και να τους δρασκελίζεις, αλλά ταυτόχρονα είναι και η χώρα που έχει απόλυτη ελευθερία. Εδώ, έχεις το δικαίωμα της επιλογής».

Η Ελλη Παιονίδου, μεταφέροντας μνήμες κι' αγώνες, για το δικαίωμα στη ζωή, ανακαλύπτει το «Νέο Κόσμο». Μακριά από δογματισμούς και «στρατευμένα λογοτεχνία», αλλά πάντα με υπόβαθρο τα ερεθίσματα που πήρε όλ' αυτά τα χρόνια. «Με επηρέασε πολύ ο Ρίτσος, όπως και άλλοι μεγάλοι Έλληνες ποιητές. Ήταν φυσικό. Όσο για μας στην Κύπρο, αρχίσαμε να ξεφεύγουμε από την άμεση περιγραφή των γεγονότων. Τα λογοτεχνικά έργα περιέχουν, πια,

«Από τον καιρό που θυμάμαι τη ζωή, διαρκώς ζούμε με το Κυπριακό πρόβλημα. Δεν είχαμε ευκαιρία να νιώσουμε ξέγνοιαστοι».

φιλοσοφία, προβληματισμό, συμβολισμό», αναφέρει.

Μιλώντας μας για τα έργα της στην παιδική λογοτεχνία, επισημαίνει ότι «η φαντασία του παιδιού χάθηκε με την τηλεόραση και είναι μια τραγική συνέπεια για την υγιή ανάπτυξη του παιδιού».

Η Ελλη Παιονίδου θεωρείται από τις καλύτερες συγγραφείς παιδικού βιβλίου, στον ελληνικό χώρο, ενώ βιβλία της έχουν μεταφραστεί σε αρκετές ξένες γλώσσες.

Για δυο συνεχείς χρονιές βραβεύτηκε από το Σύνδεσμο Νεανικού Παιδικού Βιβλίου. Φέτος, με το βιβλίο: «Τα ίσια και τα στραβά» και πέρσι με το βιβλίο: «Οι άθλοι του καφεδάκι σε εφτά φλιντζάνια».

Συνολικά, έχει γράψει πέντε παιδικά βιβλία, τρία θεατρικά έργα και πολλές ποιητικές συλλογές, καθώς και διηγήματα. Έχει μεταφράσει στα ελληνικά έργα ξένων συγγραφέων, ενώ εργάστηκε σε παιδικές εκπομπές της ΕΡΤ και του ΡΙΚ.

Γεννημένη στην Πάφο, μεγαλωμένη στη Λεμεσό, ζει τα τελευταία χρόνια στη Λευκωσία. «Από τον καιρό που θυμάμαι τη ζωή, διαρκώς ζούμε με το Κυπριακό πρόβλημα. Δεν είχαμε ευκαιρία να νιώσουμε ξέγνοιαστοι».

Αυτό είναι το παράπονό της, που περικλείνει την αλήθεια μιας ολόκληρης γενιάς ανθρώπων. ■

Η πατρίδα μου

Η δική μου η πατρίδα,
κουκίδα στο χάρτη.
Κουνούπι αν καθίσει, τη χάνεις
και μένει μονάχα
ολογάλανη η θάλασσα.
Μα έλα που δεν τη χάνεις, δε χάνεται.
Ελα που
εισχωρεί λίγο λίγο
αλμύρα στους πόρους
μαστίχα στο στόμα
θρουμπί στο νερό.
Εισχωρεί στον καθένα μας
απομυζά τους χυμούς μας.
Μια πατρίδα-έμβρυο στα σπλάχνα μας
και κάθε πρωί τη γεννούμε.

Η δική μου πατρίδα, μωρό βυζανιάρι
όπου πάω, σκυλάκι η σκιά της
ποτέ πίσω μου, ποτέ μπροστά μου.
Μια έτσι να κάνω τα χέρια,
την παίρνω αγκαλιά.
Τσαμπιά και μελίτσια τα χωριά της,
κρεμασμένα στα βράχια.
Μια έτσι να κάνω
την κρύβω στη χούφτα
κι' ότι θέλω την κάνω,
πού την ξέρετε εσείς;

Γι' αυτό θάθελα να είχα
την όραση ελεύθερη
ν' απλώνω το ψάθινο μου καπέλο
γεμάτο κεράσια και μούσμουλα
κι ολάνοιχτη η πόρτα μου
για τον μυστικό επισκέπτη.
Να μην είναι ο καθρέφτης μου διάφανος
παρά σαν ίσος προς ίσον
να μου στρέφει το βλέμμα.
Κι' όταν ανοίγω το στόμα
να βγαίνει η δική μου φωνή
κι όχι αυτή των προγόνων

και των απογόνων μου
των πεθαμένων.
Αιώνιο νάμαστε γαμήλιο σύμπλεγμα
εγώ μέσα σου κι εσύ μέσα μου
πατρίδα μου...
Μα πώς να το αντέξω το αγκάλιασμα
του κορμιού σου του ανάπηρου;
Βαθεία η πληγή
μύκητες και ιοί
αναδύνουν οσμές.
Πλοκάμια αποχέτευσης
περισφίγγουν το Υδραγωγείο.
Γι αυτό ο χρόνος δεν παίρνει.

Και δεν είναι μονάχα
το τραύμα το Μέγα.
Είναι οι χίλιες μικρές χαρακιές
που της παραμορφώνουν το πρόσωπο
από δική μας αμέλεια, ανοχή,
συγκατάθεση, σκοπιμότητα:
Οι εκσκαφείς, τα τσιμέντα,
τα εισαγόμενα προσώπια.
Τα παιδιά μας δεν μοιάζουνε πια
με τα παιδιά των γονιών μας.
Οι γονιοί μας δεν μοιάζουνε πια
με τους γονιούς των παιδιών μας.
Κάθε μέρα βαθαίνει το φράγμα
ανάμεσά μας και μέσα μας.
Είναι γι' αυτό που φοβάμαι, Νεσιέ
πως ο γιος σου ο Χαζάρ
κι η κόρη μου η Ειρήνη
δε θα βρουνε σημάδια αναγνώρισης
αν αργήσουμε λίγο ακόμα.

Η δική μας Πατρίδα,
καρφάκι στον χάρτη
Δώστε χέρι να το συκρατήσουμε.
Αν γκρεμιστεί θα χαθούμε μαζί της.

Ελλη Παιονίδου

Η Ελλη Παιονίδου με το σύζυγό της Πανίκο Παιονίδη, σύμβουλο Μέσων Ενημέρωσης, στην Κυπριακή Αντιπροσωπία του ΟΗΕ και ο οποίος είναι από τους γνωστούς πνευματικούς ανθρώπους της Κύπρου, με πλούσια δράση.